ምዕራፍ ሦስት

ቤተ-መጻሕፍትና ስነ-ጽሑፍ

የምዕራፉ ዓላማዎች:- ተማሪዎች! ይህንን ምዕራፍ ከተማራችሁ በኋላ:-

- ለቃላት ቀጥተኛና አገባባዊ ፍች ትሰጣላችሁ::
- ስርዓተ ነጥቦችን ተጠቅማችሁ ትጽፋላችሁ::
- ተራኪ ድርሰት ትጽፋላችሁ::
- የውይይት ስርዓትን ጠብቃችሁ ትወያያላችሁ::
- የቤተ መጻሕፍትና የውይይት መመሪያዎችን ተገንዝባችሁ ትገለገላላችሁ::
- አንቀጽ ትጽፋላችሁ::
- የስነ-ጽሑፍ ምንነትን ትገልጻላችሁ::

© MoE, FDRE Not to be republished

ቅድመ ንባብ ጥያቄዎች

፩. ስነ-ጽሑፍ ምንድን ነው?

፪. ደራሲያን ለምን ይጽፋሉ?

፫. በተጻፈውና ባልተጻፈው ስነ-ጽሑፍ መካከል ያለው አንድነትና ልዩነት ምንድን ነው?

፬. እስከ ዛሬ ካነበባችኋቸው የስነ-ጽሑፍ ውጤቶች (ልቦለዶች፣ ግጥሞችና ድራማዎች) የምታስታውሱትን ተናገሩ፡፡

ስነ-ጽሑፍ

ስነ-ጽሑፍ የሚለው ቃል በቁሙ ሲታይ በጽሑፍ የተቀረጸን የቋንቋ ጥበብ የሚመለከት ነው፡፡ ሆኖም ስነ-ጽሑፍ ከዚህ የቁም ፍችው ባለፈ የሰው ልጅ የጽሕፈት ባህል ከመጀመሩ አስቀድሞ ስሜቱን የገለጸባቸውንና ወደፊትም የሚገልጽባቸውን ቃላዊ ፈጠራዎችንም ያጠቃልላል፡፡ በምዕራፍ ሁለት ትምህርታችን ቃላዊ የሆነውንና ያልተጻፈውን ስነ ጽሑፍ ስነቃል በሚል ርዕስ ተመልክተናል፡፡ በዚህ ምዕራፍ ደግሞ የተጻፈውን ስነ-ጽሑፍ ምንነት እንመለከታለን፡፡

ስለ ስነ-ጽሑፍ ምንነት ሲነሳ ቀድሞ የሚመጣው ጥያቄ ማንኛውም የተጻፈ ነገር ሁሉ ስነ-ጽሑፍ ሊባል ይችላል? ወይስ አይችልም? የሚለው ነው፡፡ ምላሹም ሁለት የአመለካከት አቅጣጫን የተከተለ ነው፡፡ አንደኛው አቅጣጫ፣ "ስነ-ጽሑፍ ለመባል ዋነኛ መለኪያው በጽሑፍ ተቀርፆ መገኘቱ ነው፡፡ ስለዚህም ደብዳቤ፣ የእለት ማስታወሻ፣ ታሪክ፣ ጂኦግራፊ፣ ወዘተ. ሁሉ በስነ-ጽሑፍ የሚካተቱ ናቸው" የሚለው ሲሆን፣ ሁለተኛው "በጽሑፍ በሚገባ ተቀነባብሮ በቃላት የተገለጸ ሁሉ ከስ-ነጽሑፍ ይቆጠራል ማለት አይደለም፡፡ አንድ ጽሑፍ 'ስነጽሑፋዊ ነው' ለመባል መጻፉ ብቻ ሳይሆን፣ ኪነጥበባዊ ብቃት ያለው መሆን

© MoE, FDRE Ethiopia Not to be republished

ይኖርበታል” የሚለው አቅጣጫ ነው፡፡ በዚህ የአመለካከት አቅጣጫ መሰረት፣ ስነ-ጽሑፍ የሚለው ቃል በትክክል የሚያመለክተው የተመሰከረለት የጥራት ደረጃ ያላቸውንና በዝርው ወይም በግጥም የተጻፉ ሥራዎችን ብቻ ነው፡፡

የዚህ ምዕራፍ ትኩረት በሁለተኛው የአመለካከት አቅጣጫ ላይ የተመሠረተ ነው፡፡ በመሆኑም፣ ስነ-ጽሑፍ በአገላለጽ ትባቱ፣ በህይወት (ኑሮ) ማሳያነቱ፣ በሳቢነቱና የአንድ ደራሲ ወጥ ሥራ በመሆኑ የተዋጣለትና ኪነጥበባዊ ብቃቱ የተመሰከረለት የፈጠራ ሥራ ነው፡፡ ሰዎች ስለህይወት ያላቸውን ግንዛቤ (የሚሰማቸውን፣ የሚያስቡትንና የሚመኙትን) በቋንቋ አማካይነት የሚያንፀባርቁበት ኪነጥበብ ነው፡፡ ህይወትን፣ እውነትንና ፈጠራን ባንድ ላይ አጣምሮ በተወሰነ ቅርጽና መጠን የሚያቀርብ በመሆኑ ውበት አለው፤ ስሜትን ይነካል፤ ይማርካል፤ ያስደስታል፡፡

ስነ-ጽሑፍ ከሰው ልጅ ህይወት ጋር የጠበቀ ቁርኝት አለው፡፡ የስነ-ጽሑፍ ዋነኛው ጉዳይ የሰው ልጅ ነው፡፡ ምንጩ ፈጣሪውም ተቀባዩም ሰው ነው፡፡ በመሆኑም ስነ-ጽሑፍ የሰው ልጅ በህይወቱ ከሚያልፍበት ውጣ ውረድ ይቀዳል፤ በሰው ተፈጥሮም መልሶ ለሰው ይነገራል፡፡ ስነ-ጽሑፍ የሰውን ጉዳይ ይዞ መልሶ ለሰው የሚቀርብ መሆኑ ደግሞ በማህበረሰቡ ውስጥ ልዩ ቦታን እንዲይዝ አድርጎታል፡፡

ተማሪዎች! እዚህ ላይ ንባባችሁን ቆም አድርጋችሁ ለሚከተለው ጥያቄ መልስ ስጡ፡፡ መልሳችሁን በማስታወሻችሁ በማስፈር ወደንባባችሁ ተመለሱ፡፡ ንባባችሁን እንደ ጨረሳችሁ የሰጣችሁትን መልስ ከምንባቡ ካገኛችሁት ፍሬ ነገር ጋር አመሳክሩ፡፡
ጥያቄ፣ ደራሲያን ለምን ይጽፋሉ? ወይም እንዲጽፉ የሚያነሳሳቸው ምክንያት ምንድን ነው?

© MoE, FDRE
Not to be reproduced

ለስነ-ጽሑፍ መኖር ምክንያት ናቸው የሚባሉ ሦስት ዋና ዋና ነጥቦች ይጠቀሳሉ፡፡ የመጀመሪያው፣ የሰው ልጅ ስለገጠመኙ ለመናገር ያለው ፍላጎት ነው፡፡ ሰው ስለህይወት የተገነዘበውን በጎም ሆነ ክፉ ነገር ለመሰሎቹ ማካፈል ይፈልጋል፡፡ ይህ ፍላጎት በሁሉም ሰዎች ዘንድ ያለና ተፈጥሮአዊ ባህሪ ቢሆንም በደራሲያን ዘንድ ያለው ግን ላቅ ያለ ነው፡፡ ደራሲያን ከሌላው ሰው በተለየና ከፍ ባለ ደረጃ ስለህይወት የመናገር ፍቅር አላቸው፡፡ ስለዚህም ህይወትን እነሱ እንደተመለከቷት ለሌላው ለማስተላለፍ ይተጋሉ፡፡

ሁለተኛው ምክንያት፣ ደራሲያን ለሰው ልጅ ጥልቅ ፍቅርና ሰውን ለማወቅ ጽኑ ፍላጎት ያላቸው መሆኑ ነው፡፡ ሰዎች ምን ዓይነት ፍጡሮች ናቸው? ከየት መጡ? ወዴትስ ይሔዳሉ? ባህሪዎቻቸው እንዴት ያሉ ናቸው? የአኗኗር ስርዓታቸው ምን ይመስላል?.... ለነዚህና መሰል አጓጊ ጥያቄዎች እውናዊና መሳጭ መልስ ለመስጠት ይጽፋሉ፡፡

ሦስተኛው ምክንያት፣ የሰው ልጅ ለውበት ያለው ፍቅር ነው፡፡ ሰው ማራኪና ሳቢነት ያለውን ነገር በአንድ ቅርጽ ተሰናድቶ ማየት ይፈልጋል፡፡ በእውኑ ዓለም ያየውንና የሰማውን ወይም በአእምሮው የዳሰሰውን ነገር አቀነባብሮ በአንድ ቅርጽ ሲያበጀው ደግሞ ውበትን ይጎናፀፋል፡፡ ያንን ውበት ያደንቃል፤ ያፈቅራል፡፡ እንዲህ ያለው የውበት ፍቅር ደግሞ ደራሲውን እንዲፈጥር ዘወትር ይቀሰቅሰዋል፡፡ እናም ሁል ጊዜ ይጽፋል፡፡

(ዘሪሁን አስፋው፣ የስነ-ጽሑፍ መሠረታዊያን፣ 1992፣1-3 ለማስተማሪያ እንዲሆን ተሻሽሎ የቀረበ)

© MoE, FDRE Ethiopia Not to be republished

© MoE, FDR
Not to be repr

መልመጃዎች

ክፍል አንድ:- ንባብ

፩. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በምንባቡ መሠረት "እውነት" ወይም "ሐሰት" በማለት ከመለሳችሁ በኋላ ምክንያታችሁን ግለፁ::

1. ስነ-ጽሑፍ የሚለው ቃል በቁሙ ሲታይ የሰው ልጅ ጽሕፈትን ከመፍጠሩ አስቀድሞ የተገለገለባቸውን ቃላዊ ፈጠራዎች ያመለክታል::
2. አንድ ጽሑፍ ስነጽሑፋዊ ነው ለመባል በጽሑፍ መቅረቡ ብቻ በቂ አይደለም::
3. በጽሑፍ በሚገባ ተቀነባብሮ በቃላት የተገለጸ ሁሉ ከስነ-ጽሑፍ ይቆጠራል::
4. ስነ-ጽሑፍ በማህበረሰቡ ልዩ ቦታ እንዲይዝ ያደረገው መተላለፊያው በጽሑፍ መሆኑ ነው::
5. የሰው ልጅ ሁል ጊዜም ገጠመኙን ለማውጋት ያለው ፍላጎት ለስነ-ጽሑፍ መኖር እንደ አንድ ምክንያት ሊጠቀስ ይችላል::

፪. ለሚከተሉት ጥያቄዎች በምንባቡ መሠረት ከቀረቡት አማራጮች መካከል ተስማሚውን መልስ ምረጡ::

1. ከሚከተሉት አንዱ የአንድ ጽሑፍ ኪነጥበባዊ ብቃት መመዘኛ አይደለም::
   ሀ) በአገላለጹ የተባ መሆን፣
   ለ) በጽሑፍ አማካይነት መገለጽ፣
   ሐ) ሕይወትን ማሳየት፣
   መ) ማራኪና ሳቢ መሆን፣
2. ከሚከተሉት አንዱ “የተጻፈ ነገር ሁሉ ስነ-ጽሑፍ ነው” የሚሉ ወገኖችን ሀሳብ አያንጸባርቅም::
   ሀ) የዕለት ውሎ ማስታወሻና የሥራ ደብዳቤዎች ከስነ-ጽሑፍ ይቆጠራሉ::

ለ) በጽሑፍ ያልሰፈረ ነገር ስነ-ጽሑፍ ሊባል አይችልም፡፡

ሐ) አንድ ጽሑፍ ስነጽሑፋዊ መሆኑ የሚረጋገጠው በጽሑፍ በመስፈሩ ነው፡፡

መ) የአንድ ጽሑፍ ስነጽሑፋዊነት መለኪያው ኪነጥበባዊ ብቃቱ ነው፡፡

3. ከሚከተሉት አንዱ ለስነ-ጽሑፍ መኖር ምክንያት አይደለም፡፡

ሀ) ደራሲያን ለሰው ልጅ ያላቸው ጥልቅ ፍቅርና እሱን ለማወቅ የሚደረጉት ጥረት፣

ለ) የሰው ልጅ ገጠመኙን ለማካፈል ያለው ፍላጎት፣

ሐ) ድርሰትን ሸጦ ገንዘብ የማግኘት ፍላጎት መኖር፣

መ) የሰው ልጅ ለውበት ጥልቅ ፍቅር ያለው መሆን፣

4. "በጽሑፍ የተገለጸ ሁሉ ስነ-ጽሑፍ ነው" የሚሉ ወገኖች ለአባባላቸው ዋና መመዘኛ የሚያደርጉት ምንድን ነው?

ሀ) በጽሑፍ መስፈርና አለመስፈር፣

ለ) በፈጠራ መንገድ መጻፍና አለመጻፍ፣

ሐ) ህይወትን እውነትና ፈጠራን ባንድ ላይ መያዝ አለመያዝን፣

መ) ያልተጻፈ ስነ-ጽሑፍ መኖርን፣

5. "የስነ-ጽሑፍ ዋና ጉዳይ ሰው ነው" ሲባል፣ ምንን ለማመልከት ነው?

ሀ) ከሰው ልጅ ገጠመኝ የሚቀዳ መሆኑን፣

ለ) ፈጣሪው ሰው መሆኑን፣

ሐ) የሚጻፈው ለሰው መሆኑን፣

መ) ሁሉም መልስ ናቸው

© MoE, FDRE Not to be reproduced

© MoE, FDR
Not to be rep

፫. በሚከተሉት ዓረፍተነገሮች ውስጥ እየተሰመረባቸው ለቀረቡ ቃላት አገባባዊ ፍች ከሰጣችሁ በኋላ፣ በሰጣችሁት ፍች መሠረት የራሳችሁን ዓረፍተነገር መስርቱ፡፡

ምሣሌ፡-

በዚህ <u>ምዕራፍ</u> ደግሞ የተጻፈውን ስነ-ጽሑፍ ምንነትና የመኖር ምክንያት እንመከለታለን፡፡

አገባባዊ ፍች፣ <u>ክፍል</u>

ዓረፍተነገር፣ በዚህ <u>ክፍል</u> ደግሞ የተጻፈውን ስነ-ጽሑፍ ምንነትና የመኖር ምክንያት እንመለከታለን፡፡

1. ስነ-ጽሑፍ በጽሑፍ <u>የተቀረፀውን</u> የቋንቋ ጥበብ ይመለከታል፡፡
2. ሰዎች ስለህይወት ያላቸውን ግንዛቤ በቋንቋ አማካይነት <u>ያንፀባርቃሉ</u>፡፡
3. ስነ-ጽሑፍ በጽሑፍ መስፈር ብቻ ሳይሆን ኪነ ጥበባዊ <u>ብቃት</u> ሊኖረው ይገባል፡፡
4. ስነ-ጽሑፍ የህይወት <u>ገጠመኝ</u> ይንፀባረቅበታል፡፡
5. ሰው ስለህይወት <u>የተገነዘበውን</u> በጎም ሆነ ክፉ ነገር ለመሰሎቹ ማካፈል ይፈልጋል፡፡
6. ሕይወትን እነሱ እንደተመለከቷት ለሌላው ለማስተላለፍ <u>ይተጋሉ</u>፡፡
7. የስነ ጽሑፍ <u>ምንጩም</u>፣ ፈጣሪውም፣ ተቀባዩም ሰው ነው፡፡

፬. ለሚከተሉት ከምንባቡ ለወጡ ቃላት ቀጥተኛ ፍቻቸውን ከሰጣችሁ በኋላ፣ ዓረፍተነገር ሥሩባቸው፡፡

ምሣሌ፡-

በቁሙ = በህይወት እያለ

ዓረፍተነገር= አባቴ በቁሙ የተናዘዘልንን ሀብት ከእህቶቼ ጋር ተከፋፈልን፡፡

1. ፊጠራ
2. ኪነጥበብ
3. አጓጊ
4. ቅርጽ
5. ህይወት
6. ዝርው
7. ግንዛቤ
8. መማረክ
9. ቁርኝት
10. ትኩረት
11. መጋተር
12. መትጋት

፫. ከዚህ በታች ከቀረቡላችሁ ርዕሰ ጉዳዮች አንዱን ምረጡና በአካባቢያችሁ ወደሚገኝ የህዝብ ቤተመጻህፍት ወይም ወደትምህርት ቤታችሁ ቤተመጻህፍት በመሔድ ከመጻህፍት ከመጽሔቶችና ከጋዜጦች መረጃ ሰበስቡ፡፡

መረጃ የሚሰበሰብባቸው ርዕሰ ጉዳዮች፣

ሀ) ከአስር ያላነሱ የልቦለድ መጻሕፍትን በማገላበጥ፡- የደራሲውን ስም፣ የመጽሐፉን ስም፣ የህትመት ስፍራ፣ አሳታሚ ድርጅቱንና የመጽሐፉን የገጽ ብዛት ዝርዝር አቅርቡ፡፡

ለ) ልዩ ልዩ መጽሔቶችን በማገላበጥ ከአስር ያላነሱ ጽሑፎችን መር ጣችሁ፡- የጽሑፉን ባለቤት ስም፣ የህትመት ዓመተ ምህረትና ወር፣ የጽሑፉን ርዕስ፣ የመጽሔቱን ስም፣ በመጽሔቱ የሰፈ ረበትን ገጽ (ከገጽ_ እስከ _በማለት) በመዘርዘር አቅርቡ፡፡

ሐ) የተለያዩ ጋዜጦችን በማገላበጥ የሚያጋጥሟችሁን ከአስር በላይ ተረትና ምሳሌዎች ከመዘገባችሁ በኋላ፡- ተረትና ምሳሌዎቹን ያገኛችሁባቸውን ጋዜጦች ስም፣ የታተሙበትን ዓመተ ምህረት፣ ወርና ቀን በመዘርዘር አቅርቡ፡፡

© MoE, FDR
Not to be rep
ned

© MoE, FDR
Not to be rep

የቤተ-መጻሕፍት አጠቃቀም መመሪያ

ቤተ-መጻሕፍት በዓይነቱ የህዝብ፣ የትምህርት ቤት፣ የኮሌጆችና የዩኒቨርሲቲዎች፣ የምርምር፣ የመንግስትና ልዩ ቤተ-መጻሕፍት በሚል ሊከፋፈል ይችላል፡፡ በየትኛውም ዓይነት ቤተመጻሕፍት ውስጥ መጻሕፍት፣ የጥናትና ምርምር መጽሔቶች ጋዜጦች፣ ልዩ ልዩ መረጃዎችን የያዙ የኤሌክትሮኒክስ መሣሪያዎች ይገኛሉ፡፡ ቤተ-መጻሕፍት ውስጥ የምንፈለገውን መረጃ ለማግኘት በቅድሚያ የቤተ መጻሕፍት ስነ ስርዓትንና የመጻሕፍት አፈላለግን ማወቅ ይጠበቅብናል፡፡

፩. የቤተ-መጻሕፍት ዋና ዋና ደንቦችንና ስነስርዓቶችን መጠበቅ

1. ፀጥታን መጠበቅ
   ሀ. ፀጥታን የሚያደፈርሱ ለምሳሌ ነጠላ ጫማን የመሳሰሉ ነገሮችን አለመጠቀም፣
   ለ. ድምጽን ሳያሰሙ ማንበብ
2. የግል መጻሕፍትን ይዞ አለመግባት፣
3. መጽሐፍትን በተገቢው ስርዓት ይዞ መገልገል፣ (በመጻሕፍት ገጽ ላይ ማስታወሻ አለመጻፍ፣ ፍሬ ነገር በሚመስሉን ላይ አለማስመር፣ የመጻህፍት ገጾችን አለመቅደድ፣ የመጻሕፍት ንጽህናን መጠበቅ፣ እንዳይገነጠሉ በጥንቃቄ መግለጥ)

፪. መጻሕፍት ተለይተው የተቀመጡበትን መንገድ አውቆ መጠቀም

1. የምንፈልገውን መረጃ ከየት (ከመጻሕፍት፣ ከመጽሔቶች፣ ከጋዜጦች፣ ወዘተ.) እንደሚገኝ አስቀድሞ በመወሰን ከማውጫው መፈለግ፣
   ሀ. መጻሕፍት ለአፈላለግ እንዲያመች በደራሲው ስም፣ በአርዕስትና በይዘት ተከፋፍለውና ማውጫ ኮድ ተሰጥቷቸው ተመዝግበው ይቀመጣሉ፡፡
   ለ. በተመሳሳይ አኳኋን ተገልጋዮች በቀላሉ እንዲያወጧቸው በደራሲው ስም ወይም በመጻህፍቱ አርዕስት በካርድ ላይ በፊደል ተራ ወይም በመለያ ቁጥር ተራ ገብተው ከነማውጫ ኮዳቸው ይቀመጣሉ፡፡
2. ማውጫ ካርዶቹን አገላብጠን የምንፈልገውን መጽሐፍ ስናገኝ፣ የመጽሐፉን ደራሲ፣ ርዕስና የማውጫ ኮድ መዝግበን መጽሐፉ የተቀመጠበትን ቦታ መፈለግና ማውጣት ወይም የቤተመጻሕፍት ሠራተኛው እንዲያቀርብልን መጠየቅ እንችላለን፡፡

፫. ችግር ሲያጋጥመን በማንኛውም ጊዜ የቤተ-መጻሕፍት ሠራተኛው(ዋ)ን እርዳታ ጠይቀን ማግኘት እንችላለን፡፡

© MoE FDR[E] Not to be rep[roduced]

ክፍል ሁለት:- ማዳመጥ

፩. መምህራችሁ "ደራሲና የህይወት ልምዱ" በሚል ርዕስ አንድ ማብራሪያ ሁለት ጊዜ ያነቡላችኋል:: ማብራሪያውን ከማዳመጣችሁ በፊት ከርዕሱ በመነሳት የርዕሱ ትኩረት ምን ሊሆን እንደሚችል ገምቱ::

፪. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ጥያቄዎች አንብባችሁ በአእምሮአቸው በመያዝ ማብራሪያውን እያዳመጣችሁ መልሶቻቸውን ስጡ::

1. ልምድ ምንድን ነው?
2. ደራሲ የሚጽፈው በተግባር በራሱ ደርሰው የተገለጡለትን ልምዶች ብቻ ነው?
3. የእውናዊውና የልቦለዳዊው ዓለም አካላዊና ስነልቦናዊ አካባቢዎች ፍጹም አንድ ሊሆኑ ይችላሉ? ለምን?
4. "በልቦለድ ዓለም ውስጥ የሚከሰቱ ስሜቶችና ድርጊቶች ከደራሲው ከራሱ ልምድ የሚመነጩ እንዲሆኑ መሻት አያዋጣም" የሚባለው ለምንድን ነው::
5. ባዳመጣችሁት መሠረት ለድርሰት ዋናው ቁም ነገር ምንድን ነው?

ክፍል ሦስት:- ንግግር

፩. ከዚህ በታች ከቀረቡላችሁ መወያያ ርዕሶች አንዱን በመምረጥ የውይይት መመሪያን ተከትላችሁ ተወያዩ:: ውይይታችሁን በተሳካ ሁኔታ ለማካሔድ የሚከተሉትን ተግባራት በጥንቃቄ ፈጽሙ::

1. ከመካከላችሁ አወያይ የሚሆን አንድ ተማሪ፣ ተወያይ የሚሆኑ አራት በድምሩ አምስት ተማሪዎችን ምረጡ::
2. በተወያይነት የተመረጣችሁ ተማሪዎች ከሦስቱ የመወያያ ርዕሶች አንዱን ምረጡ::
3. በመረጣችሁት ርዕስ ላይ ያተኮሩ ጽሑፎችን በማንበብና የሚመለከታቸውን ሰዎች በማነጋገር መረጃ ሰብስባችሁና ለተከታዩ ክፍለ ጊዜ ለውይይት ተዘጋጅታችሁ ቅረቡ::

© MoE, FDR
Not to be rep

4. ተወያዮች ሀሳባቸውን ሲሰነዝሩ የቀራችሁት የውይይቱ ታዳሚዎች ሀሳባቸውን በማስታወሻ መዝግቡ።
5. ስለውይይቱ ሂደትና ስለተንጸባረቁ ሐሳቦች የሚያትት የድርጊትና የጊዜ ቅደም ተከተሉን የጠበቀ አንድ ገጽ ጽሑፍ ለመምህራችሁ አቅርቡ።

የመወያያ ርዕሶች:-

ሀ) የትምህርት ቤታችን ተማሪዎች የንባብ ልምድ ያለበት ደረጃ፣ ችግሮቹና መፍትሄዎቹ፤
ለ) በትምህርት ቤታችን የ"ሚኒሚዲያ" አገልግሎት ያለበት ደረጃና የሚጠናከርባቸው መንገዶች፤
ሐ) በትምህርት ቤታችን የስነ-ጽሑፍ ክበብ አስፈላጊነትና አሁን ያለበት ደረጃ፤

የውይይት መመሪያ

ውይይት ዓላማ ያለው ክንውን ነው። ሰዎች ጊዜና ቦታ ወስነው በመገናኘት አንድና ከአንድ በላይ በሆኑ ርዕስ ጉዳዮች ዙሪያ ሐሳብ የሚለዋወጡበትና ከጋራ መግባባት ላይ የሚደርሱበት ተግባር ነው።

፩. የውይይት ዝግጅት

1. ርዕሱን በተመለከተ መረዳት
2. ርዕሱን በተመለከተ ጽሑፎችን አፈላልጎ ዋና ዋና ፍሬ ሐሳቦችን ማገናዘብና መያዝ፣
3. "ስለ ርዕሱ የጠለቀ እውቀት አላቸው" የሚባሉ ሰዎችን ጠይቆ ፍሬ ሐሳቦችን መዝግቦ መያዝ፣
4. የተገኙትን ፍሬ ሐሳቦች ለማካሔድ ለታቀደው ውይይት ተሳታፊዎች የሚመጥኑ መሆናቸውን ማረጋገጥ፣
5. ነጥቦቹ የርዕሱን የተለያዩ ጎኖች ሊያሳዩ መቻላቸውንና ወቅታዊነታቸውን ማረጋገጥ ተገቢ ነው።

© MoE FD
Not to be rep

፪. የውይይት አቀራረብ

1. አለባበስን አስተካክሎና ንጽህናን ጠብቆ በውይይቱ ቦታ መገኘት፣
2. ተራ ጠብቆ መናገር፣
3. የሌሎችን ሐሳብ ማክበር፣
4. ያልተንዛዛና ምጥን አስተያየት መሰንዘር፣
5. የውይይቱን ርዕስና ዓላማ ባጭርና ግልጽ ቋንቋ ማስቀመጥ፣
6. ሲናገሩ ድምጽን መመጠን፣
7. ፍርሃትንና ግዴለሽነትን ማስወገድ፣
8. የውይይቱን ጭብጦች በቅደም ተከተል ማስቀመጥ፣
9. ፍሬ ሐሳቦችን በበቂ ማስረጃ እያስደገፉ ማቅረብ፣
10. ተገቢ የአገላለጽ ስልትን መከተል፣
11. ከታዳሚዎች የሚቀርቡ ጥያቄዎችን መመዝገብ፣ ተራ ሲደርስ ተጨባጭ መልሶችን መስጠት፣ በውይይት አቀራረብ ጊዜ ልንፈጽማቸው ከሚገቡ ነጥቦች መካከል ጥቂቶቹ ናቸው፡፡

፫. ባለፈው ሳምንት ያሳለፋችሁትን የእሑድ ቀን ውሎ የድርጊትና የጊዜ ቅደም ተከተሉን ጠብቃችሁ ከ፫-፭ ደቂቃ የሚረዝም ንግግር አድርጉ፡፡

ክፍል አራት፡- ጽሕፈት

፩. ከዚህ በታች ስለአንቀጽ ምንነት የቀረበውን ማስታወሻ በማንበብና የተሰጠውን ምሳሌ መሠረት በማድረግ ቀጥሎ ከተሰጡት ርዕሰ-ጉዳዮች አንዱን በመምረጥ አንድ አንቀጽ ጻፉ፡፡

1. ማርፈድ
2. ከትምህርት ቤት መቅረት
3. የጥናት መርሐ-ግብር

© MoE, FDRE Not to be reproduced

፪. በጥንድ በመሆን የጻፋችሁትን አንቀጽ ከተለዋወጣችሁ በኋላ፡-

1. የጓደኞቻችሁን አንቀጽ ኃይለ-ቃልንና መዘርዘር ዓረፍተነገሮችን ለዩ፡፡
2. አንቀጹ የያዛቸው ዓረፍተነገሮች የሐሳብ ዝምድናቸውን የጠበቁና በኃይለ-ቃሉ ከሰፈረው ዋና ሐሳብ ያልወጡ መሆናቸውን አረጋግጡ፡፡
3. ዐረፍተ ነገሮቹ ሰዋሰዋዊ ስህተት የሌለባቸው መሆናቸው መርምሩ፡፡
4. ጓደኛችሁ ተገቢ ስርዓተ ነጥቦች መጠቀሙን አረጋግጡ፡፡
5. ስለመረመራችሁት አንቀጽ ለጓደኛችሁ አስተያየት ስጡ፡፡

አንቀጽ

አንቀጽ ማለት አንድ ነጠላ ሐሳብን ለመግለጽ ሲባል፣ በቁጥር አንድ ወይም ከአንድ የበለጡና የሐሳብ ተዛምዷቸውን የጠበቁ ዓረፍተነገሮች የሰፈሩበት የድርሰት ቅርጽ ነው፡፡ አንቀጽ ብዙውን ጊዜ አንድ ኃይለ ቃል (መንደርደሪያ ዓረፍተ ነገር) እና ከአንድ በላይ መዘርዘር ዓረፍተነገሮችን ሊይዝ ይችላል፡፡ የሚከተለውን ምሳሌ እንመልከት፡-

ምሳሌ፡-

የትምህርት ቤታችን የስፖርት እንቅስቃሴ ከጊዜ ወደጊዜ እያደገ መጥቷል፡፡ ከሁለት ዓመት በፊት በእግር ኳስና በመረብ ኳስ ስፖርቶች ከ9ኛ እስከ 12ኛ ክፍል በነበሩ ተማሪዎች መካከል ውድድሮች ተካሂደው ነበር፡፡ ባሳለፍነው የትምህርት ዘመንም የውድድር ዓይነቶቹን ከሁለት ወደአራት በማሳደግ በእግር፣ በመረብ፣ በእጅና በቅርጫት ኳስ የውስጥ ውድድሮችን አካሂዷል፡፡ በያዝነው የትምህርት ዘመን ደግሞ በአራቱም የውድድር ዓይነቶች የውስጥ ውድድሮች ከማካሔዱም በላይ፣ የከተማው ባህልና ስፖርት መምሪያ ባዘጋጀው የዘመኑ ውድድር ላይ በእግር ኳስና በመረብ ኳስ በመሳተፍ አመርቂ ውጤት በማስመዝገብ ላይ ይገኛል፡፡

በዚህ ምሳሌ እንደሚታየው በአንቀጹ ኃይለ ቃል "የትምህርት ቤታችን የስፖርት እንቅስቃሴ ከጊዜ ወደጊዜ እያደገ መጥቷል፡፡" በሚል የሰፈረው ዋና ሐሳብ ከሱ በኋላ በመጡት መዘርዝር ዓረፍተነገሮች ተብራርቷል፡፡ በመዘርዝር ዓረፍተነገሮቹ በመጀመሪያ የስፖርት እንቅስቃሴው በሁለት የውድድር ዓይነቶችና በውስጥ ውድድር ጀምሮ፣ በየጊዜው ባደረገው መሻሻል የውድድር ዓይነቶቹን ወደአራት እንዴት እንዳሳደገና ከውስጥ ውድድሮች በተጨማሪ የውጪ ውድድሮችንም መሳተፍ እንደጀመረ ደረጃ በደረጃ ተብራርቷል፡፡

፫. ከዚህ በታች በቀረበው አንቀጽ ውስጥ በተጓደሉ ስርዓተ ነጥቦች ምትክ ቁጥሮች ሰፍረዋል፡፡ በቁጥሮቹ ቦታ መግባት ያለበትን ስርአተ ነጥብ ግለጹ፡፡

መጠጥ አካልና መንፈስን ያዳክማል፡፡ በአኗኗሩ ጠንቃቃ 1__ በአስ ተሳሰቡ በሳል 2__ በሥራውም ክቡር የሆነ ሰው በጠጣ ጊዜ መንፈሱ ይደክማል፤ አካሉ ይዝላል 3__ ምላሱ ይተሳሰራል፡፡ ስካሩ የፀና ከሆነም እግሩ እየከዳው … እግሮቹ ተሳስረው እየወደቀ 4__ ለመነሳት እየቧጠጠ 5__ ባለበት ይዳክራል፡፡ "6__ ያለበት ዝላይ አይችልም" እንዲሉ፣ ሳይጠይቁት ይመልሳል 7__ ሳያናግሩት ያናግራል፡፡

ነጠብጣብና ድርብ ሰረዝ

በጽሑፉ ውስጥ የስርዓተ ነጥቦች ዋነኛ ተግባር የጽሑፉ መልእክት ሳይድበሰበስ በአፍታ እይታ ለአንባቢው እንዲከሰት ማገዝ ነው፡፡ በጽሑፍ ውስጥ ጥቅም ላይ ከሚውሉ የስርዓተ ነጥብ ዓይነቶች መካከል ነጠብጣብና ድርብ ሰረዝ ተጠቃሽ ናቸው፡፡

(…) ነጠብጣብ

1. ከጽሑፍ ወይም ከጥቅስ ውስጥ የተወሰነውን ቃል ወይም ክፍል ያስቀረነው መሆኑን ለማመልከት፣
   ምሳሌ፣ "አባቷን አታውቅ…." እንዲሉ
   "አባቷን አታውቅ፣ አያቷን ትናፍቅ፡፡"
2. በፈጠራ ድርሰት ውስጥ አንባቢ የቀረውን በሀሣቡ እንዲሞላና የሚሆነውን እንዲረዳ ሲፈልግ፣
   ምሳሌ፣

አልቀመጥም፤ እኔ የመጣሁት ካንተ አንዲት ቃል ተንፈስልኝ፡፡ ስትለው…

(ሲሳይ፣ ለመመን፣1996፣153)

(፤) ድርብ ሰረዝ

የሐሳብ ቁርኝት ያላቸውን ዓረፍተነገሮች አጣጥሞ ለማቅረብ ያገለግላል፡፡ ድርብ ሰረዝ ለዓረፍተነገር መቋጫነት ከምንጠቀምበት አራት ነጥብ የሚለየው ደግሞ፣ አራት ነጥብ ዓረፍተነገሩ ማለቁን ከሚጠቁመን በስተቀር በሱና ከኋላው በተሰለፉት ሌሎች ዓረፍተነገሮች መካከል ያለውን የሐሳብ መያያዝ አያመለክትም፡፡

© MoE, FDRE Not to be reproduced

© MoE, FDRE Not to be reproduced

፬. ቀጥሎ "ፈሪው ወታደር" በሚል ርዕስ አንድ ተራኪ ድርሰት ቀርቦላችኋል፡፡ ድርሰቱን በጥንቃቄ ካነባባችሁ በኋላ፣ በስተመጨረሻ የቀረቡትን ጥያቄዎች በጽሑፍ መልሱ፡፡

ፈሪው ወታደር

"አንድ ትልቅ ጦርነት ሲካሄድ ተካፋይ የነበረ አንድ ፈሪ ወታደር ነበር፡፡ በጦርነቱ አብረውት የተሰለፉ ጓደኞቹ ደረታቸውን ለጥይት ሰጥተው በጀግንነት ተዋጉ፤ እየተመቱም አንዳቸው ባንዳቸው ላይ እየተደራረቡ ወደቁ፡፡ ይህንን ያየው ቡቡው ወታደር ሆዱ ተሸበረበት፤ ጉልበቱም ቂጤማ ሆነበት፡፡ ከዚያ ስፍራ ከሬሳ በስተቀር አንድም የሚያውቀው ወታደር ማየት አልቻለም ነበር፡፡

ጦርነቱ እሱ ባለበት በኩል እያደር እየተፋፋመና እየተጋጋለ መጣ፡፡ በዚህ ጊዜ መክቶ መቋቋም፣ እሩጦም ማምለጥ እንደማይችል ተገነዘበ፡፡ "እንግዲህ ከዚህ በቀር ሌላ ነገር የሚያድነኝ የለም" አለና፣ የተደራረቡትን እሬሳዎች ፈነቃቅሎ ገባ፡፡ አንዱን እሬሳ በላዩ ላይ ጭኖ ትንፋሹን አሳጥሮ ተኛ፡፡

የወዲያኛውም የወዲህኛውም ወገን በሾተል እየተጠማዘዘ፣ በፎቂ እየተጓመደ፣ እያወካ፣ እየተዋጋ፣ እየተተራመሰ እሱ ወደተሸሸገበት በጣም እየቀረበ መጣ፡፡ አጠገቡ በደረሰ ጊዜ "የፈረስ አጓዳ ከአሁን አሁን ያደበየኛል" ሲል ሲፈራ ቆይቶ እንደምንም እግሩን ይሰበስባል፡፡ ወዲያው አንድ ተዋጊ ፈረሰኛ አየው፡፡ ከፈረሱ ላይ እንደሆነም የዚያን ሳይቆስል የሞተ ሰው እግር በቀጭን ሹል ጦሩ ጠቆም ጠቆም እያደረገ "ይሄስ የሞተ አይመስልም" አለ፡፡ በዚህ ጊዜ ያ በውሸት የሞተ ፈሪ ወታደር "አይ! አይ!" እያለና እግሩን እያንፈራገጠ፣ "እሽ ተወኝ ሞቻለሁ" አለ አፉን በእጁ እየተመተመ፡፡

(ዳኛቸው፣የድሁፍ ጥበብ መመሪያ፣1977፣178-179 ተሻሽሎ የቀረበ)

© MoE, FDR
Not to be rep

1. በትረካው የተገለጹት ድርጊቶች የተከናወኑት የት ነው?
2. በትረካው የተከናወኑትን ድርጊቶች በጊዜ ቅደም ተከተል ባጭር ባጭሩ ዘርዝሩ፡፡ በመጀመሪያ ምን ሆነ? ከዚያስ?
3. ትረካውን የተረከልን ማን ነው?

ተራኪ ድርሰት

ተራኪ ድርሰት በጣም ከተለመዱት አራት ዋና ዋና የድርሰት ዓይነቶች አንዱ ነው፡፡ የቀሩት ሦስቱ ስዕላዊ ድርሰት፣ ገላጭ ድርሰትና አመዛዛኝ ድርሰት በመባል ይታወቃሉ፡፡

ተራኪ ድርሰት ድርጊቶችንና ሰንሰለታዊ አውነቶችን የድርጊት የጊዜ ቅደም ተከተላቸውን ጠብቆ "እንዲህ እንዲህ ሆነ፤ እንዲህ እንዲህ ተደረገ፡፡" እያለ የሚተርክልን ጽሑፍ ነው፡፡ ታሪኩን የሚነግረንም እራሱ የድርጊቱ ተካፋይ ሊሆን ይችላል፡፡ አለበለዚያም ድርጊቱን የተመለከተ፣ የደረሰበት፣ በልምድ ያገኘው፣ ከሌላ ሰምቶ የሚያቀርበው ሊሆን ይችላል፡፡ ከላይ በጥያቄ ቁጥር ፬ ሥር የቀረበው ተራኪ ድርሰትም ለዚህ ጥሩ ምሳሌ ይሆናል፡፡

ፎ. የሚከተሉት ዓረፍተነገሮች ቅደም ተከተላቸው ቢስተካከል አንድ ተራኪ አንቀጽ ይወጣቸዋል፡፡ ዓረፍተነገሮቹን በጥንቃቄ መርምራችሁ ቅደም ተከተላቸውን አስተካክሉ፡፡ ለድርሰቱም ርዕስ ስጡ፡፡

1. በክረምት ለእረፍት ትምህርት ቤት ሲዘጋ እንደምጠይቃት አስቀድሜ ለአክስቴ ቃል ገብቼላት ነበር፡፡
2. በዚያው ሰሞን እናቴ አክስቴን ጠይቃ ስትመለስ፣ አክስቴ ብቻዋን እንደምትኖር የነገረችኝ ትዝ አለኝና ምናልባት የሚሰማኝ ያጣሁት ደህና ባትሆን ይሆናል ብዬ አሳብ ገባኝ፡፡ ምን ማድረግ እንዳለብኝም ማሰላሰል ቀጠልኩ፡፡
3. በልጅነቴ የምወዳትን አክስቴን ለመጠየቅ ወደ ፍቼ ከተማ በሄድኩ ጊዜ ያጋጠመኝ ነገር መቼም አይረሳኝም፡፡
4. ለግማሽ ሰዓት ያህል ከቆየሁ በኋላ፣ ባረጀውና ቁመቱ በጣም ከፍ ባለው የፍልጥ አጥር ላይ ተንጠልጥዬ አክስቴን ለመጥራት ወሰንኩ፡፡

5. የአክስቴን ዐይን ለማየት ብቸኩልም ወደ ቤቷ አጥር ግቢ ከመድረሴ በፊት ጥቅጥቅ ባለው የባህርዛፍ ጫካ ውስጥ ጥቂት መንዝ ነበረብኝ፡፡
6. እኔም ከታች አግጥጦ ከሚጠብቀኝ ጉቶ ላይ አረፍኩ፡፡ ከዚያ በኋላማ ሁለት የጎድን አጥንቶቼ ተሰብረው አክስቴ አልጋ ላይ እንደተኛሁ ከመንቃቴ በስተቀር በመካከል የሆነውን ነገር ሁሉ አላስታውስም፡፡
7. ድካሜን ሁሉ ረስቼ ጫካውን በሩጫ በማለፍ እውጪው በር እንደ ደረስኩ በሩን ቶሎ ቶሎ አንኳኳሁ፡፡ ነገርግን፣ “ማን ነህ?” የሚለኝ አጣሁ፡፡
8. እንደምንም ብዬ በመውጣት አጥሩ ጫፍ እንደደረስኩ የጨበጥኩት የበሰበሰ ፍልጥ ተሰበረ፡፡
9. የሐምሌን ጭጋግና ዝናብ ችዬ በልጅ እግሬ እየገሰገስኩ ከምኖርባት የገጠር መንደር ከአዲስጌ ግማሽ ቀን ተጉዤ ስድስት ሰዓት ገደማ ፍቼ ከተማ ደረስኩ፡፡
10. እንደገናም በሩን ደጋግሜ ደበደብኩት፤ ምንም መልስ የለም፡፡

፮. በቡድን ሆናችሁ አንድ ተራኪ ድርሰት መጻፍ እንድትችሉ የሚከተሉትን ተግባራት በቅደም ተከተል አከናውኑ:-

1. እየተወያያችሁ ርዕስ ምረጡ፡፡
2. በርዕሱ ሊካተቱ የሚገባቸውን ነጥቦች በአስተዋጽኦ መልክ ዘርዝሩ፡፡
3. በሐሳብ የሚቀራረቡ ዝርዝሮችን እየለያችሁ ባንድ ላይ መድቡ፡፡
4. ስለአንቀጽ በተማራችሁት መሠረት፣ የድርሰቱን የመጀመሪያ ረቂቅ ጻፉ፡፡
5. የጻፋችሁትን የድርሰት ረቂቅ አንብባችሁ የስርዓተ-ነጥቦችና የሰዋስው ግድፈቶችን በማረም እንደገና ጽፋችሁ አቅርቡ፡፡
6. ድርሰታችሁን ከሌላ ቡድን ጋር በመለዋወጥ ከሐሳብ ፍሰቱ፣ ከድርጊትና ጊዜ ቅደም ተከተል አጠባበቁ፣ ከስርዓተ ነጥቦች አጠቃቀሙ አንጻር መርምራችሁ የቡድናችሁን አስተያየት ስጡ፡፡

© MoE, FDRE Not to be reproduced

ማጠቃለያ

ምዕራፍ ሦስት በዋናነት ያተኮረው በስነ-ጽሑፍ ምንነትና የመኖር ምክንያቶች ላይ ነበር፡፡ በዚሁ መሠረት ስነ-ጽሑፍ በአገላለጽ ትባቱ፣ በህይወት ማሳያነቱ፣ በሳቢነቱና በግለ ወጥነቱ የተዋጣለትና ኪነ-ጥበባዊ ብቃቱ የተመሰከረለት የፈጠራ ሥራ እንደሆነ አይተናል፡፡ ለስነ-ጽሑፍ መኖር ሦስት ምክንያቶች እንዳሉ አንስተን በዝርዝር አብራርተናቸዋል፡፡ በዚህም ደራሲው ስለገጠመኙ ለመናገር ያለው ፍላጎት፣ለሰው ልጅና ለውበት ያለውን ጥልቅ ፍቅር ተመልክተናል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም ለቃላት ቀጥተኛ አገባባዊ ፍች ሰጥተናል፡፡

ስለ ቤተ-መጻሕፍት በተወያየንበት ክፍልም በቤተ-መጻሕፍት ውስጥ የምንከተላቸውን ዋና ዋና ደንቦችና ስርዓቶች ለይተናል፡፡ መጻሕፍት ተለይተው የተቀመጡበትን አውቀን መጠቀም ስለማያስችሉን መንገዶችም ተረድተናል፡፡ በቤተመጻህፍት ባግባቡ መገልገልና የምንፈልገውን መረጃ ማግኘት ችለናል፡፡ በአንድ ጉዳይ ላይ የተሰጠ ማብራሪያን አዳምጠን በማብራሪያው ይዘት ላይ ልዩ ልዩ ጥያቄዎችን መመለስ ችለናል፡፡ ከዚህም ሌላ የውይይት መመሪያን ጠንቅቀን አውቀን መወያየት ችለናል፡፡ በተጨማሪም የውይይታችንን ፍሬ ሀሣብ ጨምቀን አውጥተናል፡፡ በተሰጠን ርዕስ የድርጊትና የጊዜ ቅደም ተከተልን የጠበቀ ንግግር አድርገናል፡፡

በሌላ በኩል ስለአንቀጽ ምንነት ባየንበት ክፍል አንቀጽን በማዋቀር ሂደት ልናውቃቸው የሚገቡ ነጥቦች ለይተናል፡፡ አንቀጽ ጽፈንም እርስ በእርስ ተራርመናል፡፡ በጽሑፋችን ውስጥ የስርዓተ ነጥቦችን ጠቀሜታ በተለይም በድርብ ሰረዝና በነጠብጣብ ላይ አትኩረን ተመልክተናል፡፡ በጽሑፋችንም ተገቢ ስርዓተ ነጥቦችን መጠቀም ችለናል፡፡ በመጨረሻም የተራኪ ድርሰት ምንነትን አውቀን ተራኪ ድርሰት መጻፍ ችለናል፡፡

© MoE, FDRE Not to be reproduced

የክለሳ ጥያቄዎች

1. በውይይት ጊዜ ማስታወሻ የምንይዝባቸው ሁኔታዎችን ዘርዝሩ።
2. አንድ አንቀጽ መንደርደሪያ ሐሳብ ሊኖረው የሚገባው ለምንድን ነው?
3. ስለ አንቀጽ ምንነትና ባህሪ በተማራችሁት መሠረት በመረጣችሁት ርዕስ አንድ አንቀጽ ጻፉ።
4. ከዚህ ቀደም በራሳችሁ ወይም በጓደኞችሁ የደረሰ አንድ ገጠመኝ በማስታወስ አንድ ተራኪ ድርሰት ጻፉ።
5. ለጻፋችሁት ድርሰት ርዕስ ስጡ።

© MoE, FDR Ethiopia Not to be republished

የግንዛቤ ማመሳከሪያ ቅጽ

፩. ከዚህ በታች በምዕራፍ ሦስት የቀረበውን ትምህርት ምን ያህል እንደተረዳችሁ የምታመሳክሩበት ሰንጠረዥ ቀርቧል፡፡ በዚሁ መሠረት በአያንዳንዱ የማመሳከሪያ ነጥብ ትይዩ ስለመረዳታችሁ እርግጠኛ ከሆናችሁ የ /✓/፣ እርግጠኛ ካልሆናችሁ /?/፣ ሙሉ በሙሉ ካልተረዳችሁ ደግሞ የ /x/ ምልክቶችን በማድረግ ሰንጠረዡን አሟሉ፡፡

ተ.ቁ	የማመሳሪከሪያ ነጥቦች	(✓)	(?)	(X)
1	ለቃላት ቀጥተኛ ፍች መስጠት ችያለሁ፡፡			
2	ለቃላት አገባባዊ ፍች መስጠት ችያለሁ፡፡			
3	በጽሑፍ ውስጥ ስርዓተ ነጥቦችን በተገቢው ቦታቸው ላይ መጠቀምን አውቂአለሁ፡፡			
4	የውይይት መመሪያን ተረድቼ በውይይት መሳተፍ ችያለሁ፡፡			
5	የአንቀጽ ምንነትን ተረድቼ አንቀጽ ጽፌአለሁ፡፡			
6	የተራኪ ድርሰትን ምንነት አውቄ ተራኪ ድርሰት መጻፍ ችያለሁ፡:			
7	የስነ-ጽሑፍ ምንነትና የመኖሩን ምክንያት በትክክል ማስረዳት እችላለሁ፡፡			
8	የቤተመጻሕፍት አጠቃቀም መመሪያን ተረድቻለሁ፡፡			

፪. ከዚህ በላይ በሰንጠረዡ የ/?/ እና የ /x/ ምልክት ያደረጋችሁባቸውን ነጥቦች በሚገባ እስክትረዷቸው ደረስ፣ የምዕራፉን ትምህርት ደጋግማችሁ ከልሱ፡፡